

om der faktisk var beskæftigelsesmuligheder for dem.

III. Ressourceforbrug til pædagogikum set i forhold til gymnasieskolens fremtidige behov for lærere

For finansåret 1984 er bevillingen til pædagogikum på 66.449.100 kr. (januar 1983-niveau). For budgetårene 1985 til 1987 er der opført årlige budgetoverslag på 63.200.000 kr. (januar 1983-niveau). Dette svarer til 900 lønede pædagogikumpladser fordelt over 2 semestre à 5 måneder.

Ministeriet finder det imidlertid ikke forsvarligt at fortsætte med at afholde udgifter til pædagogikum for et langt større antal kandidater, end der bliver brug for på gymnasier og kursus i de kommende år.

Gymnasieskolen og HF-kurserne kan ikke lænere aftage universitetsuddannede i det omfang, der var tale om indtil for nogle år siden. Bortset fra i nogle få matematisk-naturvidenskabelige fag, hvor der endnu er en vis geografisk betinget lærermangel, er ansættelsesmulighederne i gymnasiet og ved HF-kurserne, herunder ved HF-enkeltfagskurserne, blevet ringe.

Der er allerede i dag stor arbejdsløshed for universitetsuddannede, især blandt humanistisk uddannede, og arbejdsløsheden vil vokse meget betydeligt i de kommende år som følge af det faldende antal unge i de årgange, gymnasieeleverne kommer fra, og fordi udbygningen af gymnasiesektoren er ved at være afsluttet. Samtidig vil der i de næste 10 år fortsat være en meget stor produktion af universitetsuddannede, bl.a. i fag inden for gymnasiets fagrække.

Der henvises til *bilag 2* (tabellerne 1-5), hvor der er gjort rede for udviklingen i antal kandidater for årene 1978-88 (tabellerne 1 og 2), for udviklingen i antal kandidater sammenholdt med udviklingen i behovet for gymnasielærere for årene 1984-95 (tabel 3), for aldersfordelingen for gymnasielærerne (tabel 4) og for antal arbejdsløse kandidater for årene 1976-83 (tabel 5).

For budgetårene 1985 til 1987 har undervisningsministeriet foreløbig forudsat en reduktion af bevillingerne til pædagogikum på 16 mill. kr. i 1985 og 42,3 mill. kr. i hvert af årene 1986 og 1987 svarende til oprettelse af henholdsvis 600 pladser i 1985 og 300 pladser i hvert af årene 1986 og 1987.

Frem for ved en fortsat adgangsregulering for et stigende antal kandidater foreslås reduktionen af udgifterne til pædagogikum imidlertid fremtidig tilvejebragt ved at *forbeholde pædagogikum for*

kandidater, der har fået ansættelse i gymnasieskolen.

Som anført i de indledende bemærkninger tænkes den foreslåede hjemmel til at forbeholde pædagogikum for ansatte anvendt for så vidt angår kandidater, der afslutter deres uddannelse senere end sommereksamen 1985. Kandidater, der afslutter deres uddannelse senest ved sommereksamen 1985, søges inden for de økonomiske rammer optaget på pædagogikum fordelt over årene 1984 og 1985 og de nærmest følgende år. Allerede fra efteråret 1984 kan det på grund af det meget store antal kandidater, der bliver færdige til sommer, forudses at blive nødvendigt at regulere adgangen til pædagogikum, således at nogle af ansøgerne må søge optagelse på ny til de følgende kursus. Fordelingen på de enkelte kursus vil i det nødvendige omfang blive gennemført i henhold til hjemmelen til at regulere adgangen til pædagogikum, som blev tilvejebragt ved ændringen i 1981 af gymnasieskolovens § 16, stk. 3.

Hidtil har rektorerne ved deres indstilling til de ansættende myndigheder normalt haft mulighed for at inddrage en vurdering af kandidaternes pædagogiske kvalifikationer, således som de er kommet til udtryk i pædagogikumbeviset.

Efter loven er det for så vidt ikke en forudsætning for *første* ansættelse, at vedkommende kandidat tillige har pædagogikum, jfr. § 16, stk. 1. Pædagogikum er en betingelse for *varig* ansættelse, jfr. § 16, stk. 2. Pædagogikum skal være bestået inden 2 år efter den første ansættelse. Med det store antal kandidater op gennem 1970'erne har der imidlertid udviklet sig den praksis, at kandidater først ansættes, når de også har bestået pædagogikum. I mangelfagene sker første ansættelse dog fortsat alene på grundlag af kandidateksamen. Den praksis, at kandidater ved deres første ansættelse tillige bliver vurderet efter deres pædagogikumbevis, kan efter den foreslåede bemyndigelse ikke længere opretholdes. Men pædagogikum skal fortsat være bestået inden 2 år efter første ansættelse.

IV. Administrative og økonomiske konsekvenser

Lovforslaget medfører ikke i sig selv administrative konsekvenser, men ved at begrænse antallet af pædagogikumkandidater på den her foreslåede måde vil en vigtig arbejdsopgave for gymnasieskolerne blive væsentlig reduceret.

Som anført under afsnit III er bevillingen til pædagogikum for finansåret 1984 på 66.449.100 kr. (januar 1983-niveau).